

Meertens Instituut Jaarverslag 2006

Dit is een samenvatting van het jaarverslag.

U kunt het volledige, digitale jaarverslag bekijken
op www.meertens.knaw.nl/jaarverslag

Dynamische tradities - onderzoeksplan 2006 - 2010

Op het Meertens Instituut vindt onderzoek plaats naar de Nederlandse taal en cultuur door de onderzoeksgroepen Variatielinguïstiek en Nederlandse Etnologie. Het instituut levert een wetenschappelijke bijdrage aan linguïstische en etnologische theorievorming. Op maatschappelijk niveau draagt het instituut bij aan de (inter)nationale discussie over belangrijke politieke en maatschappelijke thema's als Nederlandse identiteit, effecten van migratie, tweetaligheid, de multiculturele samenleving en Nederlands cultureel erfgoed.

In 2006 is het nieuwe onderzoeksplan verschenen: *Dynamische tradities 2006-2010*. Het plan is tot stand gekomen op basis van uitgebreide discussies binnen de twee onderzoeksgroepen en door het raadplegen van diverse interne commissies en externe experts. Een belangrijke inhoudelijke en organisatorische vernieuwing binnen het instituut is de oprichting van drie documentatie- en onderzoekscentra (DOCs) op het gebied van het Nederlandse lied, het Nederlandse volksverhaal en naamkunde. De documentatie krijgt hiermee binnen deze vakgebieden een autonome en centrale rol naast het wetenschappelijk onderzoek.

De onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie bestudeert verschijnselen van de alledaagse Nederlandse cultuur. Er zijn vier aandachtsgebieden: 'Feest en Ritueel', 'Religieuze Cultuur', 'Materiële Cultuur' en 'Orale Cultuur'. Voor de komende jaren is ervoor gekozen de samenhang tussen deze vier onderzoeksgebieden verder te versterken, door nieuwe, integrerende invalshoeken voor het onderzoek te gebruiken. De invalshoeken zijn 'performance en performativiteit', 'beeld en beeldperceptie' en 'erfgoed'.

De onderzoeksgroep Variatielinguïstiek richt zich op de bestudering van variëteiten van het Nederlands zoals dialecten, sociolecten en etnisch Nederlands. De aandacht gaat daarbij uit naar twee centrale aspecten van de taalkunde: de syntaxis (zinsbouw) en de fonologie (klankleer) van het Nederlands. Zowel de syntaxis als de fonologie worden bestudeerd vanuit drie perspectieven: het geografische perspectief, het sociale perspectief en het historische perspectief. Met name het onderzoek naar het Nederlands vanuit historisch perspectief is een vernieuwing in het recente onderzoeksplan.

DOCs

Diverse collecties van het Meertens Instituut kunnen worden beschouwd als cultureel erfgoed. De verzameling op het gebied van het Nederlandse lied is hier een voorbeeld van. Het is van groot belang dat er continuïteit is in het beheer en in de uitbreiding van de collecties en dat de collecties beschikbaar komen voor onderzoek en voor een breder publiek. Om dit te realiseren zijn in 2006 drie DOCs (documentatie - en onderzoekscentra) opgericht; het DOC Nederlands Lied, het DOC Nederlands Volksverhaal en het DOC Naamkunde.

De DOCs richten zich op documentatie, onderzoek, digitalisering en voorlichting op het betreffende vakgebied. De DOCs streven ernaar als (kennis)netwerk te fungeren en zullen ook samenwerking aangaan met externe deskundigen, zoals medewerkers van universiteiten en onderzoeksinstituten en externe documentatiecentra.

Visitatie: zeer goed tot excellent

In het najaar heeft de visitatie plaats gevonden, die eens in de zes jaar wordt gedaan. Een internationale commissie, onder voorzitterschap van prof. dr. P. Schnabel, heeft het onderzoek aan het instituut als zeer goed beoordeeld met uitschieters tot excellent. Het instituut wordt omschreven als een stimulerende, dynamische onderzoeksomgeving met goede faciliteiten en neemt volgens de commissie een sterke positie in de academische wereld in, nationaal en in

toenemende mate ook internationaal.

Ter afsluiting merkt de commissie op:

'The evaluation committee considers it an achievement in itself that a research institute with such a specific Dutch focus manages to be 'internationally visible'.

Het complete visitatiedossier is in de loop van 2007 te zien op de websites van het Meertens Instituut en de KNAW.

Meertens rapport

In het najaar is het rapport *Bevindingen over P.J. Meertens op grond van literatuur en geraadpleegde bronnen* uitgebracht door een commissie onder leiding van H.W. von der Dunk. Aanleiding van dit rapport was een brief van H. Derks (socioloog en historicus) aan de toenmalige president van de KNAW, W.J.M. Levelt. Derks betichtte Meertens van samenwerking met de Duitse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog en hij betichtte het NIOD, het Meertens Instituut en de KNAW van doofpotpolitiek. Derks opperde in zijn brief de naam van het Meertens Instituut te veranderen.

De commissie heeft archiefonderzoek gedaan en personen geïnterviewd die Meertens hebben gekend of die onderzoek naar hem hebben gedaan. De conclusie van de commissie luidde dat Meertens 'een opportunistisch pleitbezorger van de Volkskunde' was. Meertens heeft zich aangepast en hij heeft meegewerkt aan ondernemingen die de Duitse bezetter ten goede kwamen. Dergelijk 'accommoderend gedrag' was echter een wijdverbreid patroon gedu-

rende de oorlog, aldus de commissie. Hij was geen lid van de NSB of een andere organisatie die na de oorlog als fout is aangemerkt.

De commissie zag geen reden om de naam van het instituut te veranderen. De discussie over het verleden van P.J. Meertens is daarmee afgerond. U kunt het volledige rapport inzien op de website van het instituut.

Website en databases

Het aantal bezoekers van de website nam in 2006 met bijna 200.000 toe tot 1.209.438¹. Door deze bezoekers werden tezamen zo'n vijf miljoen² webpagina's opgevraagd. Via zoekmachines werd de website met name gevonden op de onderwerpen 'betekenis van namen' en 'straattaal'. Ook de diverse databases van het Meertens Instituut werden goed bezocht, zoals hieronder te zien is.

Voornamen	1.385.558
Familienamen	696.515
Bedevoertplaatsen	647.513
Volksverhalen	528.582
SAND	151.224
PLAND	72.892
MAND	56.716
Boedelbank	33.036

In 2006 is hard gewerkt aan de vernieuwing van de website. Er is een webredacteur aangesteld en de website is opnieuw vorm gegeven. Bij het uitkomen van dit jaarverslag is de nieuwe website online.

¹ Unieke IP-adressen.

² De robots van zoekmachines zijn uit alle cijfers in de tekst en tabel gefilterd.

Wetenschappelijke output

Artikelen in 'refereed' journals	28
Artikelen in 'non - refereed' journals	10
Hoofdstukken in boeken, bundels en proceedings	23
Boeken	9
Recensies	6
Overige vakpublicaties	21
Organisatie wetenschappelijke bijeenkomsten	16
Lezingen	137

Formatie 2006 (in fte's)

	WP + DocP	NWP
Directie	1.0	
Nederlandse Etnologie	15.1	
Variatielinguïstiek	18.2	
Algemene Zaken		
<i>Hoofd</i>		1.0
<i>P&O</i>		0.8
<i>Financiën</i>		1.0
<i>Communicatie/DTP</i>		1.4
<i>Receptie</i>		1.5
<i>Secretariaat</i>		1.0
<i>Automatisering</i>		6.0
<i>Bibliotheek en documentatie</i>		3.9
<i>Beheer documentatie en collecties</i>		0.4
<i>Facilitair beheer</i>		0.9
Totaal	34.3	17.9

WP = wetenschappelijk personeel | NWP = niet-wetenschappelijk personeel | DocP = personeel documentatie

Financiën

Budget 2006: 3,2 miljoen euro

Bijdrage KNAW: 80%

Externe financiering: 20%

Enkele publicaties uit 2006

Language Variation

European Perspectives | Frans Hinskens (ed.)

Amsterdam | John Benjamins Publishing Company

In graancirkelkringen

Een etnologisch onderzoek naar verhalen uit de grenswetenschap | Theo Meder

Amsterdam | Salomé-Amsterdam University Press

Een muziekgeschiedenis der Nederlanden

Een vervolg, 2000-2005 | Louis Peter Grijp (red.)

Amsterdam | Salomé-Amsterdam University Press

Stinkend Juffertje en Duivelskruid

Volksnamen van planten | Har Brok

Amsterdam | Salomé-Amsterdam University Press

Wetenschapsdag 2006

Tijdens de 21ste editie van de WetenWeek, een week vol wetenschap en techniek, opende het Meertens Instituut haar deuren voor het publiek. Het motto van de 21e WetenWeek was 'Gebruik je energie'. Ruim 180 mensen bezochten het instituut, waar lezingen werden gegeven over straattaal, sms-taal, Halloween en graancirkels. Veel mensen hebben een dansworkshop Balfolk gevolgd. Tijdens de dialectenquiz konden bezoekers hun kennis van de Nederlandse dialecten toetsen. Verder hebben veel aanwezigen in de diverse databanken van het Nederlands Lied, het Nederlands Volksverhaal en de Namendatabank gekeken en gezocht. Het Meertens Instituut kijkt terug op een geslaagde Wetenschapsdag en hoopt de volgende Wetenschapsdag nóg meer bezoekers te kunnen verwelkomen.

Joan Muyskenweg 25

PO Box 94264

1090 GG Amsterdam

T 020 462 85 00

F 020 462 85 55

E info@meertens.knaw.nl

www.meertens.knaw.nl

Eindredactie

[Maureen Schonewille](#)

Fotografie

[Rosa Verhoeve](#)

Vormgeving

www.zoelontwerp.nl

Mei 2007